

Πάτρα, Μ. Τρίτη 27.4.2021

«Καὶ ἀναστάντα τῇ δευτέρᾳ ἡμέρᾳ κατὰ τὰς κυβερνητικὰς ἐντολὰς»!

Κάθε χρόνο τέτοιες μέρες ὁ ἀντίδικος διάβολος ἐπινοεῖ τις πιὸ ἀπίθανες διαβολές γιὰ νὰ συκοφαντήσῃ Χριστοῦ τὴν Ἀνάσταση καὶ νὰ ταραξοῖ τις συνειδήσεις τῶν πιστῶν ὥστε νὰ μὴν χαροῦν τὸ πνευματικὸ, κατανυκτικὸ καὶ συνάμα πανηγυρικὸ κλίμα τῶν ἡμερῶν τοῦ Πάθους καὶ τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου.

Πέρσι δὲν χρειάστηκε νὰ ἐπινοήσῃ τὰ συνήθη ψεύδη του, διότι τὸ ἔργο του τὸ ἀνέλαβε ἡ Κυβέρνηση τῆς πατρίδας μας κλείνοντας τοὺς Ναοὺς γιὰ τοὺς πιστοὺς... Οὔτε φέτος μπῆκε στὸν κόπο νὰ σερβίρῃ κάποιο ἄλλο ψέμα διότι ἡ Συνοδικὴ Ἀπόφαση τῆς Διαρκοῦς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς 20.4.21 τάραξε τις συνειδήσεις ἀρχιερέων, ἱερέων, μοναχῶν καὶ πιστῶν.

Ἀσφαλῶς δὲν εἶναι ἡμέρες καὶ ὄρες γιὰ σύνταξη πραγματειῶν ἀλλὰ πάλι δὲν μπορούμε νὰ μὴν καταθέσουμε ἀρμοδίως ἀλλὰ καὶ ἐνώπιον τῆς ἐκκλησιαστικῆς συνειδήσεως τὴ θλίψη, τὴν ἀπογοήτευση τῆ διαμαρτυρία μας ἀλλὰ καὶ κάποια στοιχεῖα ποὺ μπορέσαμε ἐν βίᾳ νὰ συγκεντρώσουμε πρὸς προβληματισμὸ καὶ συζήτηση.

Ἡ Συνοδικὴ Ἀπόφαση τῆς 20.4.21 καὶ ἡ σχετικὴ ὑπ' ἀριθμ 3041/21.4.21 Συνοδικὴ Ἐγκύκλιος προβλέπει τὴ μετάθεση τῆς ἐορτῆς τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου τὸ Μ. Σάββατο στίς 9:00 μμ καὶ τὴν ἐπιτέλεση μέχρι τῆς 10:30 μμ μιᾶς mini πασχαλινῆς Ἀκολουθίας μὲ Θ'. Λειτουργία!

Μὲ ἄλλα λόγια:

1. Ἐφέτος στὴν τοπικὴ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος τὸ μείζον καθυποτάχθηκε στὸ ἔλασσον, ἡ σωματικὴ υἡγεία ἀξιολογήθηκε ὑπέρτερη τῆς πνευματικῆς, ὁ φόβος ὑπερνίκησε τὴν ἐλπίδα, ὁ θάνατος θριάμβευσε κατὰ κράτος ἐπὶ τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου! Διερωτωμαί πῶς θὰ διαβάσουμε στὸν Κατηχητικὸ Λόγο *«Μηδεὶς φοβείσθω θάνατον' ἠλευθέρωσε γὰρ ἡμᾶς ὁ τοῦ Σωτῆρος θάνατος. Ἔσβεσεν αὐτόν, ὑπ' αὐτοῦ κατεχόμενος... Ποῦ σου, θάνατε, τὸ κέντρον; Ποῦ σου, ἄδη, τό νίκος; Ἀνέστη Χριστός καὶ σὺ καταβέβλησαι. Ἀνέστη Χριστός, καὶ ζωὴ πολιτεύεται»;* Ἀλήθεια, τί νόημα ἔχουν ὅλα αὐτὰ ὅταν ἀποδεχθοῦμε τὴν μετάθεση τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ ἀκριβῶς λόγῳ τοῦ φόβου τοῦ θανάτου ἀπὸ τὸν ἰὸ; Ὁ ἰὸς τοῦ ἀνθρώπου «νίκησε» τὸν Υἱὸ τοῦ Θεοῦ!

2. Αὐτὸς ποὺ καθόρισε τὸ **πότε** καὶ **ὑπὸ ποίους ὄρους** θὰ ἐορτάσουμε τὴν Ἀνάσταση τοῦ Χριστοῦ μας, τὴν πηγὴ ὅλων τῶν ἀγαθῶν, τὴ βάση τῆς πίστεώς μας, τὴν ἔναρξη τῆς ἐκκλησιαστικῆς ζωῆς (ἐτήσιος λειτουργικὸς κύκλος) εἶναι ἡ **πολιτικὴ ἐξουσία**¹ καὶ οἱ ὑπάλληλοί της «ειδικοί» οἱ περισσότεροι τῶν ὁποίων πάλιν καὶ πολλακίς ἔχουν καταφερθεῖ μὲ προκλητικὸ καὶ ἰταμὸ τρόπο κατὰ τῶν Ἱ. Μυστηρίων καὶ τῆς Ἐκκλησίας. Δυστυχῶς δὲν ἀκούστηκε ἀπὸ τοὺς ἀρμοδίους στεντορεία τῆ φωνῆ τοῦ τοῦ Ἰω. Δαμασκηνοῦ: *«Ὁὺ βασιλέων ἐστὶ νομοθετεῖν τῇ Ἐκκλησίᾳ... Βασιλέων ἐστὶν ἡ πολιτικὴ εὐπραξία· ἡ δὲ ἐκκλησιαστικὴ κατάστασις ποιμένων καὶ διδασκάλων»*, ὅταν μάλιστα οἱ «βασιλεῖς» εἶναι βλάσφημοι καὶ ἀσεβέστατοι;...

Θὰ ἀρκοῦσαν καὶ μόνο οἱ δύο αὐτοὶ λόγοι γιὰ νὰ πείσουν καὶ τὸν πλέον δύσπιστο ὅτι ἡ μετάθεση τῆς Ἀναστάσεως Ἀκολουθίας καὶ Θ. Λειτουργίας εἶναι ἀδιανόητη καὶ ἀπαράδεκτη. Δυστυχῶς ὁμως ὑπάρχουν καὶ ἄλλοι σοβαροὶ λόγοι:

3. Ἐφέτος **θὰ ἐορτάσουμε τὴν Ἀνάσταση τοῦ Χριστοῦ τὸ Σάββατο καὶ ὄχι τὴν Κυριακὴ!**

Ἀλήθεια, πῶς μπορούμε νὰ παραβλέψουμε ὅσα ἐντέλλονται οἱ Ἁγ. Ἀπόστολοι στίς **Ἀποστολικές Διαταγές** ὅπου ἐπιτάσσουν: *«δεῖ ὑμᾶς, ἀδελφοί, τὰς ἡμέρας τοῦ Πάσχα ἀκριβῶς ποιεῖσθαι μετὰ πάσης*

¹ Μητροπολίτης Ἰλίου Αθηνᾶγορας: *"Περιμένουμε τὴν ΚΥΑ ποὺ θὰ ἀποτυπώσῃ τὸ πλαίσιο λειτουργίας τῶν Ναῶν"*, στο <https://www.romfea.gr/diafora/43067-iliou-perimenoume-tin-ky-a-pou-tha-apatypossei-to-plaisio-leitourgias-ton-naon>

ἐπιμελείας... *Μή... ἐν ἄλλῃ ἡμέρᾳ ἐορτάσωμεν τὴν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ ἀναστάσιμον ἡμέραν, ἀλλ' ἐν Κυριακῇ μόνῃ»²!*

Ἐγράφησαν ἄρκετὰ πού προσπαθοῦν νὰ δικαιολογήσουν τὴ μετάθεση τῆς πανηγύρεως μὲ τὴν ἀξιοποίηση τοῦ ἰουδαϊκοῦ-βυζαντινοῦ τρόπου μετρήσεως τοῦ ἡμερονυκτίου³. Μάλιστα ὑποστηρίχθηκε σὲ ἀντίθεση μὲ τὶς ἀγιογραφικὲς, πατερικὲς καὶ ἱεροκανονικὲς διατάξεις ὅτι ἡ Κυριακὴ τοῦ Πάσχα ἀρχίζει ἀπὸ τὸ Μ. Σάββατο τὸ ἀπόγευμα σύμφωνα μὲ τὴ βυζαντινὴ μέτρηση τοῦ νυχθημέρου! Ὅμως ἐπιβάλλεται ὡς ποιμένες καὶ θεολόγοι νὰ τηροῦμε τουλάχιστον μία **στοιχειώδη συνέπεια** στὴ χρήση τῶν ἡμερολογίων καὶ στὴ μέτρηση τοῦ χρόνου. Δὲν εἶναι δυνατὸν ὅπου καὶ ὅταν μᾶς συμφέρει γιὰ νὰ δικαιολογήσουμε τὰ ἀδικαιολόγητα νὰ ἐπικαλούμαστε τὸν ἰουδαϊκὸ καὶ βυζαντινὸ τρόπο μετρήσεως τῆς ἡμέρας καὶ ὅταν μᾶς βολεῦει τὸν πολιτικὸν...

Ἄν, ὅπως ὑποστηρίχθηκε, ἡ Κυριακὴ τοῦ Πάσχα ἀρχίζει ἀπὸ τὴν παραμονή, τὸ Μ. Σάββατο τὸ ἀπόγευμα, σύμφωνα μὲ τὴ βυζαντινὴ μέτρηση τοῦ νυχθημέρου, ἐρωτῶ:

α) Μήπως τότε ἡ νηστεία τῆς Τετάρτης ἢ τῆς Παρασκευῆς καθ' ὅλη τὴ διάρκεια τοῦ ἔτους πρέπει νὰ ἀρχίζει ἀπὸ τὴν Τρίτη ἢ τὴν Πέμπτη τὸ ἀπόγευμα;

β) Νὰ ὑποθέσω ὅτι οἱ κληρικοὶ πού ὑποστηρίζουν ὅτι ἡ Κυριακὴ τοῦ Πάσχα ἀρχίζει στὶς 6:00μμ τοῦ Μ. Σαββάτου, ὅταν λειτουργοῦν τὶς ἄλλες ἡμέρες μένουν τελείως ἄσιτοι ἀπὸ τὸν ἔσπερινὸ τῆς παραμονῆς;

γ) Μόνο γιὰ τὸ φετινὸ Πάσχα ἰσχύει ἡ ἰουδαϊκὴ καὶ βυζαντινὴ ἀρίθμηση τῆς ἡμέρας;

δ) Γιατὶ νὰ μὴν καθιερωθεῖ κάθε χρόνο ἡ μετάθεση τῆς Ἀναστάσεως ἀφοῦ δὲν ὑπάρχει κανένα πρόβλημα;!

ε) Ἀφοῦ δὲν ὑπάρχει κανένα πρόβλημα στὴ μετάθεση τῆς Ἀναστάσεως ἀπὸ τὴν Κυριακὴ στὸ Σάββατο, γιατί οἱ ὑπερασπιστὲς τῆς ἀλλαγῆς αὐτῆς ἐπικαλοῦνται τὴν ἐκκλησιαστικὴ οἰκονομία, μάλιστα, τὸ «κατ' ἄκραν ἐκκλησιαστικὴ οἰκονομία», ὅπως λένε; Γιατὶ χρειάζεται ἐπίκληση τῆς ἐκκλησιαστικῆς οἰκονομίας ὅταν ὅλα ἔχουν καλῶς; Ἡ μήπως δὲν ἔχουν... καλῶς;!

Ἐπιτέλους, χρειάζεται στοιχειώδης συνέπεια γιατί ἐκτίθενται καὶ χάνουν τὴν ἐμπιστοσύνη τοῦ λαοῦ...

Ἄν ὁ μὴ γένοιτο ἐφαρμοστεῖ τελικὰ ἡ συνοδικὴ ἀπόφαση οἱ ὑποστηρικτὲς τῆς ἄς ἐρωτήσουν τοὺς ἀπλοὺς πιστοὺς: Πότε γιορτάστηκε φέτος ἡ Ἀνάσταση, Σάββατο 1^η Μαΐου ἢ Κυριακὴ 2^η Μαΐου; Ἡ ἀπάντηση τοῦ ἀπλοῦ λαοῦ ἴσως τοὺς βοηθήσει νὰ συναισθανθοῦν ὅτι ὑπάγονται στοὺς «δεινὸς συζητητὲς» καὶ στοὺς «τῶν μύθων ποιητὲς» τῶν Χαιρετισμῶν... Ἄς τοὺς προβληματίσει τὸ γεγονὸς ὅτι ὁ ἀπλὸς λαὸς θὰ ἀπαντήσῃ ὅτι φέτος ἡ Ἀνάσταση ἐορτάστηκε τὸ Σάββατο καὶ ὄχι Κυριακὴ! Αὐτὸ καὶ μόνο καταδεικνύει τὸ ἀπαράδεκτο καὶ ποιμαντικῶς καταστροφικὸ τῆς ἀποφάσεως καθὼς καὶ τὴ σαθρότητα τῶν ὑπερασπιστικῶν ἐπιχειρημάτων.

Ἡ κανονικὴ παράδοση εἶναι σαφέστατη ὡς πρὸς τὸ πότε ἀρχίζει ἡ Κυριακὴ: **μετὰ τὴν 6^η ἢ 7^η (βυζαντινὴ) ὥρα δηλ. μετὰ τὰ μεσάνυκτα τοῦ Σαββάτου πρὸς Κυριακὴ⁴.**

ι. Ὁ βυζαντινὸς κανονολόγος καὶ Πατριάρχης Ἀντιοχείας **Βαλασαμῶν** σημειώνει: «Ὁφείλομεν εἰπεῖν, ὅτι μὲν μέχρι τῆς ἕκτης ὥρας (12:00 μεσονύκτιο) καὶ αὐτῆς τοῦ νυκτερινοῦ Σαββάτου, ὀφείλομεν νηστεύειν. Ἀπὸ δὲ τῆς ἑβδόμης ὥρας (1:00πμ τῆς Κυριακῆς) ἀρχεται ἡ Κυριώνυμος, καθ' ἣν ἀνέστη ὁ Χριστὸς (εἰκὸς ἐστὶν ἢ κατὰ τὴν ἑβδόμην ἢ κατὰ τὴν ὀγδόην γενέσθαι τὴν Ἀνάστασιν)»⁵.

² Ἀποστολικὲς Διαταγές, βιβλ. ε, κεφ. ιζ, PG 1, 888.

³ Πειραιῶς Σεραφεῖμ: "Διευκρινίσεις περὶ τῆς ὥρας τῆς Ἀναστάσεως", 25.4.21, στὸ <https://www.romfea.gr/epikairoitaxronika/43169-peiraios-serafeim-diefkriniseis-peri-tis-oras-tis-anastaseos>, I.M. Ἐδέσσης: Για τὸν χρόνο εορτασμοῦ τῆς Ἀναστάσεως, 26.4.21, στὸ <https://www.romfea.gr/ieres-mitropoleis/43231-i-m-edessis-gia-ton-xrono-eortasmoy-tis-anastaseos> π. Εφραίμ Γκιβίσης Εἶναι πρόβλημα ἡ ἀλλαγὴ τῆς ὥρας τῆς Ἀνάστασης; (μια ἀρχαιολογικὴ ματιά στο θέμα), 22.4.21, στὸ http://anastasiosk.blogspot.com/2021/04/blog-post_122.html, π. Νικόδημος Σκλέπας, Περί τῶν υποτιθέμενων δύο λειτουργιῶν τοῦ Μ. Σαββάτου καὶ τῆς Ἀνάστασης στὶς 9.00, 22.4.21, στὸ <http://anastasiosk.blogspot.com/2021/04/900.html>, Δ. Ἀνατολικιώτου, «Πάσχα 2021: Τὸ ψευδοδῆλημα τῶν δύο λειτουργιῶν μέσα στὴν «ἴδια ἡμέρα», 22.4.21, στὸ <http://www.symbole.gr/typikon/thty/1550-pseudodilemma>

⁴ Ἰδιαίτερα εὐστοχὴ εἶναι ἡ σχετικὴ ἀναφορὰ τοῦ Πρωτ. Ν. Μοναστηριώτη, Περί τῆς ὥρας τῆς Ἀναστάσεως Θείας Λειτουργίας, 26.4.21, στὸ <https://www.romfea.gr/katigories/10-apopseis/43232-peri-tis-oras-tis-anastasimis-theias-leitourgias>

⁵ Γ. Ράλλη-Μ.Ποτλή, Σύνταγμα τῶν θείων καὶ ἱερῶν κανόνων, εκδ. Β. Ρηγόπουλου, Θεσσαλονίκη 2002, τ. Δ' σ. 6.

ii. Ο βυζαντινός κανονολόγος **Βλάσταρης** σχολιάζει: «Οί εύλαβέστεροι δι' όλου τοῦ Σαββάτου καὶ μέχρις ὥρας νυκτός, ἐν ταῖς ἐκκλησίαις προσεδρεύουσι... κατὰ δὲ τὴν ἐβδόμην ὥραν (1:00πμ τῆς Κυριακῆς) ἀκούοντες τῆς ἐωθινῆς ὕμνωδίας, ὅτε καὶ τὸ Χριστὸς Ἀνέστη, ἐκφωνεῖται... ὅτι δὲ ἀπὸ τῆς ἐβδόμης ὥρας τῆς πρὸ τῆς Κυριακῆς ἀρχεται ἡ Κυριώνυμος, δηλὸν μὲν καὶ ἀπὸ τοῦ γίνεσθαι τὴν ἀνάβασιν τοῦ ἡλίου, ἤγουν τὴν φαύσιν τῆς ἡμέρας, ἀπὸ τῆς ἐβδόμης ὥρας τῆς πρὸ τῆς νυκτός. Δῆλον δὲ καὶ ἀφ' ὧν ὁ μέγας Πατὴρ ἡμῶν, ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος ἡρμήνευσε»⁶.

iii. Ο βυζαντινός κανονολόγος **Ζωναράς** ἐπεξηγεῖ: «Περὶ δὲ τὸ μέσον τῆς νυκτός τοῦ Σαββάτου, ἐπιφωσκούσης τῆς Κυριακῆς προτρέπει ἀπονησιζέσθαι»⁷.

iv. Τέλος ὁ Ἅγ. **Νικόδημος Ἀγιορείτης**, συγκεφαλαιώνοντας τὴν κανονικὴ παράδοση γράφει: «ἡ ἡμέρα ἀρχινᾷ... ἀπὸ τῆς ζ' ὥρας τῆς νυκτός (ὥρα 1:00 πμ) καὶ τελειώνει ἕως τῆς στ' ὥρας τῆς ἀκολουθοῦντος νυκτός καὶ ὅ,τι πρᾶγμα γένη ἀναμεταξὺ εἰς τὰς εἰκοσιτέσσαρας ὥρας τοῦ ἡμερονοκτίου τούτου, φαίνεται καὶ λέγεται ὅτι ἐν ἡμέρα (ἴσως μιᾷ) ἐγένετο»⁸.

4. Ἐφέτος θὰ ἐορτάσουμε τὴν Ἀνάσταση τοῦ Κυρίου τὴν ἴδια μέρα ὅπου κανονικὰ ἐορτάζεται τὸ **Νομικὸ Πάσχα!** Στους πίνακες τῶν Πασχαλίων τοῦ Μ. Ὁρολογίου τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας ἀναγράφεται γιὰ τὸ Πασχάλιο 2021: «**Νομικὸν Φάσκα: Μέγα Σάββατο**». Τὸ ἴδιο καὶ στὰ Δίπτυχα τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καὶ στὴν Ἐπετηρίδα τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου.

Ὁ ἰσχυρισμὸς ὅτι οἱ Ἑβραῖοι γιὰ δικoὺς τους λόγους-ὑπολογισμοὺς (λόγω ἡμερολογίου) ἔχουν ἤδη ἐορτάσει τὸ Πάσχα τους δὲν ὑποβιβάζει στὸ ἐλάχιστο τὸ πρόβλημα τῆς περιφρονήσεως τῶν ἀποφάσεων τῆς Α' Οἰκουμενικῆς ἐκ μέρους μας ὅπως καὶ ἐὰν συνέβαινε τὸ ἀντίθετο δὲν θὰ ὑπῆρχε κανένα πρόβλημα: ἂν κάποια χρονιὰ οἱ Ὁρθόδοξοι ἐορτάσουμε κανονικὰ τὴν Ἀνάσταση καὶ γιὰ δικoὺς τους λόγους οἱ Ἑβραῖοι μετακινήσουν τὸ δικὸ τους Πάσχα μετὰ ἀπὸ τὸ δικὸ μας, ἀσφαλῶς καὶ δὲν θὰ ἔχουμε παράβαση καὶ περιφρόνηση τῆς κανονικῆς καὶ λειτουργικῆς μας πράξεως. Φέτος ὅμως δυστυχῶς στὴν Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος ἡ Ἀνάσταση τοῦ Κυρίου θὰ ἐορτασθεῖ ἀντὶ τῆς Κυριακῆς μετὰ τὸ (κανονικὸ) Πάσχα τῶν Ἰουδαίων τὴν ἴδια μέρα μὲ αὐτὸ κατὰ παράβαση τοῦ Ἀποστ-7...

5. Ἡ Συνοδικὴ Ἀπόφαση ἀποτελεῖ εὐθεία παράβαση καὶ περιφρόνηση τῶν δύο καίριων προϋποθέσεων πού ἔθεσε ἡ Α' Οἰκουμενικὴ Σύνοδος γιὰ τὸν καθορισμὸ τοῦ χρόνου ἐορτασμοῦ τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου: **ὅπωςδῆποτε Κυριακῆ καὶ ὅπωςδῆποτε μετὰ τὸ Νομικὸ Πάσχα**. Γιὰ τὴν κανονικὴ μας παράδοση εἶναι τόσο σοβαρὸ τὸ ζήτημα ὥστε ἂν τύχει καὶ «*συμπέση τὸ νομικὸν φάσκα εἰς ἡμέραν Κυριακὴν, ἡμεῖς δὲν ἐορτάζομεν κατ' αὐτὴν τὸ Πάσχα, ἀλλὰ τὴν ἐρχομένην Κυριακὴν*» κατὰ τὸν Ἅγ. Νικόδημο Ἀγιορείτη⁹! Εἶναι σαφὲς ὅτι ὁ μέγας κανονολόγος καὶ ἐκφραστὴς τῆς παραδόσεώς μας Ἅγ. Νικόδημος μετροῦσε τὴν Κυριακὴ μὲ βάση τὸ ἰσχύον τότε πολιτικὸ ἡμερολόγιο καὶ ὄχι βάσει τοῦ ἰουδαϊκοῦ ἢ βυζαντινοῦ.

Ἀλήθεια, δὲν φοβόμαστε ὅσα ἐπιτάσσουν οἱ Πατέρες στὸν **1^ο Κανὸνα τῆς ἐν Ἀντιοχείᾳ Συνόδου (Ἀντιοχ-1)** γιὰ «*τοὺς τολμῶντας παραλύειν τὸν ὄρον τῆς ἀγίας καὶ μεγάλης συνόδου τῆς ἐν Νικαίᾳ συγκροτηθείσης (τῆς Α' Οἰκουμενικῆς) ... περὶ τῆς ἀγίας ἐορτῆς τοῦ σωτηριώδους Πάσχα*»¹⁰; Γράφουν τὰ ἐξῆς φοβερὰ: «*ἀκοινωνήτους καὶ ἀποβλήτους εἶναι τῆς ἐκκλησίας... ἐπὶ διαστροφή τῶν λαῶν καὶ ταραχῇ τῶν ἐκκλησιῶν ἰδιάζειν, ... ἀλλότριον ἔκρινε τῆς ἐκκλησίας, ὡς οὐ μόνον ἑαυτῷ ἁμαρτίας ἐπισωρεύοντα, ἀλλὰ πολλοῖς διαφθορᾶς καὶ διαστροφῆς γινόμενον αἴτιον*»!

Δὲν ἔχουμε μὲ τὴν συνοδικὴ ἀπόφαση «**διαστροφή τῶν λαῶν καὶ ταραχῇ τῶν ἐκκλησιῶν**»;

Καταντήσαμε, Τεσσαρακαίδεκατίτες ἐν 21^ῳ αἰῶνι;! «**Τίς ἡμᾶς ἐβάσκανε**»;

⁶ Ράλλη-Ποτλή, Σύνταγμα, τ. Β' σ. 514-515.

⁷ Ράλλη-Ποτλή, Σύνταγμα, τ. Β' σ. 513.

⁸ Σχόλιο στὸν Στ-89, Πηδάλιον, ἐκδ. Ρηγοπούλου, Θεσσαλονίκη 1991, σ. 297-298.

⁹ Νικόδημου Ἀγιορείτου, Ἑρμηνεία στὸν Ἀποστ-7, Πηδάλιον, ἐκδ. Ρηγοπούλου 1991, σελ. 10.

¹⁰ Ἀντιοχ-1: «*Πάντας τοὺς τολμῶντας παραλύειν τὸν ὄρον τῆς ἀγίας καὶ μεγάλης συνόδου τῆς ἐν Νικαίᾳ συγκροτηθείσης ἐπὶ παρουσίᾳ τῆς εὐσεβείας τοῦ θεοφιλεστάτου βασιλέως Κωνσταντίνου, περὶ τῆς ἀγίας ἐορτῆς τοῦ σωτηριώδους Πάσχα, ἀκοινωνήτους καὶ ἀποβλήτους εἶναι τῆς ἐκκλησίας, εἰ ἐπιμένοιεν φιλονεικότερον ἐνιστάμενοι πρὸς τὰ καλῶς δεδομένα, καὶ ταῦτα εἰρήσθω περὶ τῶν λαϊκῶν. Εἰ δὲ τίς τῶν προεστώτων τῆς ἐκκλησίας, ἐπίσκοπος, ἢ πρεσβύτερος, ἢ διάκονος, μετὰ τὸν ὄρον τοῦτον τολμήσειεν ἐπὶ διαστροφή τῶν λαῶν καὶ ταραχῇ τῶν ἐκκλησιῶν ἰδιάζειν, καὶ μετὰ τῶν Ἰουδαίων ἐπιτελεῖν τὸ Πάσχα: τοῦτον ἢ ἀγία σύνοδος ἐντεῦθεν ἤδη ἀλλότριον ἔκρινε τῆς ἐκκλησίας, ὡς οὐ μόνον ἑαυτῷ ἁμαρτίας ἐπισωρεύοντα, ἀλλὰ πολλοῖς διαφθορᾶς καὶ διαστροφῆς γινόμενον αἴτιον: καὶ οὐ μόνον τοὺς τοιοῦτους καθαιρεῖ τῆς λειτουργίας, ἀλλὰ καὶ τοὺς τολμῶντας τοῦτοις κοινωνεῖν μετὰ τὴν καθαίρεσιν. Τοὺς δὲ καθαιρεθέντας ἀποστερεῖσθαι καὶ τῆς ἐξῶθεν τιμῆς, ἧς ὁ ἅγιος Κανὼν καὶ τὸ τοῦ Θεοῦ ἱερατεῖον μετείληφεν*».

6. Ἡ πασχάλια διάσταση τῆς φετινῆς πασχαλιάτικης Κυριακῆς θὰ νοηματοδοθεῖ καὶ θὰ προσδιοριστεῖ ἀποκλειστικὰ καὶ μόνο ἀπὸ τὸ πλούσιο τραπέζι καὶ τὸ ψημένο ἀρνὶ καὶ ὄχι ἀπὸ τὴν «μυστικὴ καὶ ἀθάνατη τράπεζα» τοῦ Ἀμνοῦ τοῦ Θεοῦ. Ἄν συνεκτιμήσουμε ὅτι δὲν θὰ τελεσθεῖ οὔτε ὁ Ἑσπερινὸς τῆς Ἀγάπης ἢ φετινὴ Κυριακὴ τοῦ Πάσχα στερεῖται πλήρως ὅποιασδήποτε λατρευτικῆς σύναξης!

Θὰ ἐορτάσουμε «ὡς Ἰουδαῖοι» μετακυλώντας τὴν οὐσία τῆς Κυριακῆς τοῦ Πάσχα ἀπὸ τὴ λατρεία στὸ φαγητό!

7. Γιὰ νὰ υπάρξει στοιχειώδης συνέπεια λειτουργικῆς πράξεως καὶ λόγου πίστεως (lex oranti - lex credenti) ἢ τοπικὴ μας ἐν Ἑλλάδι Ἐκκλησία ὀφείλει νὰ τροποποιήσει τὸ Σύμβολο τῆς Πίστεως στὸ 5^ο ἄρθρο ὡς ἐξῆς: «**Καὶ ἀναστάντα τῇ δευτέρᾳ ἡμέρᾳ κατὰ τὰς κυβερνητικὰς ἐντολὰς**»! Συνεπῶς δὲν εἶναι ζήτημα κάποιων ὥρων, ὅπως τόσο ρηχὰ, ἐπιπόλαια, ἀνεύθυνα καὶ παρελκυστικὰ κάποιοι θέλησαν νὰ τὸ υποβιβάσουν καὶ νὰ τὸ εὐτελίσουν, ἀλλὰ πρόκειται περὶ οὐσιώδους ζητήματος ποὺ ἐγγίζει θεμελιώδεις διατάξεις τῆς πίστεώς μας: **Ὁ Χριστὸς μας παρέμεινε τριήμερος (μέρος τῆς Παρασκευῆς, ὀλόκληρο τὸ Σάββατο καὶ μέρος τῆς Κυριακῆς) καὶ ὄχι διήμερος (μέρος τῆς Παρασκευῆς καὶ μέρος τοῦ Σαββάτου) στὸν Τάφο!** Ἐπειδὴ εἶναι ἄγνωστη ἢ ἀκριβῆς ὥρα τῆς Ἀναστάσεως δὲν μπορούμε νὰ προσδιορίσουμε ἐπακριβῶς πόσες ὥρες παρέμεινε ὁ Θεάνθρωπος ὡς Ζῶν Νεκρὸς (1^{ος} κανόνας Ἀγ. Διονυσίου).

Ἀσφαλῶς δὲν ὑπάρχει στὴν ἀνὰ τὴν Οἰκουμένη Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία ἀπόλυτη χρονικὴ σύμπτωση στὸ «ΧΡΙΣΤΟΣ ΑΝΕΣΤΗ!». Στὴν Ἑλλάδα ψάλλεται τὰ μεσάνυχτα, στὸ Ἄγ. Ὅρος γύρω στὶς 2:30 πμ στὶς Σλαβικὲς χῶρες ἀργότερα. Ὅμως **ὄλοι οἱ Ὁρθόδοξοι ἀνὰ τὸν κόσμον τοὺς τελευταίους 20 αἰῶνες τελοῦν τὴν Ἀναστάσιμη Ἀκολουθία καὶ Θ. Λειτουργία ποτέ πρὶν ἀλλὰ πάντοτε μετὰ τὴν ὥρα τοῦ μεσονυκτίου Σαββάτου πρὸς Κυριακὴ εἴτε αὐτὴ ἢ ὥρα χαρακτηριζόταν ὡς 12^η (σήμερα), εἴτε 6^η ἢ 7^η (Βυζάντιο). Μάλιστα συχνὰ ἡ Ἀνάσταση μεταφερόταν ἀργότερα κατὰ τὴν ὥρα τῆς «ἀλεκτροφωνίας», τὴν «ἀλεκτριῶνος κλαγγή» (= λάλημα πετεινοῦ), δηλαδὴ τὰ ξημερώματα τῆς Κυριακῆς καὶ ποτὲ μὰ ποτὲ πρὶν τὰ μεσάνυχτα τοῦ Σαββάτου!** Δυστυχῶς ὅσοι ἐπικαλοῦνται τὴν διαφορετικὴ ὥρα τῆς Τελετῆς γιὰ νὰ δικαιολογήσουν τὰ ἀδικαιολόγητα ἀποκρύπτουν τὴν οὐσιωδέστατη αὐτὴ διάσταση καὶ ἐξαπατοῦν συνειδητὰ τὸ λαὸ τοῦ Θεοῦ...

8. Οἱ ἀρχιερεῖς καὶ ἱερεῖς θὰ λειτουργήσουν **δύο φορές ἐντὸς τοῦ ἰδίου 24ώρου**, περιφρονώντας τὴν ἀγία ἐκκλησιαστικὴ καὶ λειτουργικὴ παράδοση τῆς Ἐκκλησίας μας ἀκολουθώντας τοὺς παπικούς. Γιὰ ὅσους ἐπικαλοῦνται τὸ βυζαντινὸ νυχθήμερο νὰ τοὺς ὑπενθυμίσουμε ὅτι ὁ Ἄγ. Νικόδημος ὁ Ἁγιορείτης ὅταν καταδικάζει ὅσους κληρικούς διπλολειτουργοῦν τὴν ἴδια μέρα ἀναφέρεται στὸ πολιτικὸ ἡμερονύκτιο καὶ ὄχι στὸ βυζαντινὸ νυχθήμερον. Εἶναι ἀπολύτως σαφῆς ὁ **Ἄγ. Νικόδημος** συγκεφαλαιώνοντας τὴν κανονικὴ παράδοση: **«ἡ ἡμέρα ἀρχινᾶ... ἀπὸ τῆς ζ' ὥρας τῆς νυκτὸς (ὥρα 1:00 πμ) καὶ τελειώνει ἕως τῆς στ' ὥρας τῆς ἀκολουθοῦσης νυκτὸς καὶ ὅ,τι πρᾶγμα γένη ἀναμεταξὺ εἰς τὰς εἰκοσιτέσσαρας ὥρας τοῦ ἡμερονυκτίου τούτου, φαίνεται καὶ λέγεται ὅτι ἐν ἡμέρᾳ (ἴσως μιᾷ) ἐγένετο»**¹¹. Συνεπῶς δὲν ἐπιτρέπεται τέλεση δύο Θ. Λειτουργιῶν τὸ Μ. Σάββατο. Ὅσοι διαφωνοῦν θεωροῦν ἄραγε ἑαυτοὺς πιὸ κατηρτισμένους καὶ συνετοὺς ἀπὸ τὸν Ἄγ. Νικόδημο;

9. Οἱ ἀρχιερεῖς καὶ ἱερεῖς **θὰ λειτουργήσουν καὶ θὰ κοινωνήσουν ἐνῶ ἔχουν φάει**, διότι εἶναι δυστυχῶς ἀδύνατο νὰ μείνουν ἀπολύτως νηστικοὶ καὶ χωρὶς νερὸ μέχρι τὶς 10:30 τὸ βράδυ τοῦ Μ. Σαββάτου. Νομιμοποιεῖται, ἀλήθεια, μία Ἐκκλησιαστικὴ Ἀρχή, ἀκόμα καὶ ἡ Ἀνωτάτη, νὰ ὑποχρεώσει τοὺς κληρικούς νὰ λειτουργήσουν καὶ νὰ κοινωνήσουν ὅταν ἔχουν ἤδη φάει περιφρονώντας τὸσους ἱεροὺς Κανόνες;

Οἱ ι. Κανόνες δὲν ἀφήνουν κανένα περιθώριο ἐφαρμογῆς οἰκονομίας ὥστε νὰ μπορεῖ ὁ ἱερεὺς νὰ λειτουργήσει ὅταν ἔχει φάει:

i. Σύμφωνα μὲ τὸν **Καρθαγένης-47** (κατὰ τὸ Πηδάλιο -50) τὰ «ἅγια» προσφέρονται ἀπὸ «νηστικῶν» ἀνθρώπων (κληρικῶν). Ρητὰ καὶ κατηγορηματικὰ: **ὁ ἱερεὺς ποὺ θὰ λειτουργήσει πρέπει νὰ εἶναι ἐξάπαντος νηστικός!** Μάλιστα ὁ κανόνας μνημονεύει σχετικὴ ἀπόφαση τῆς Α' Οἰκουμενικῆς Συνόδου, ἢ ὅποια ὅμως δὲν ἔχει διασωθεῖ¹².

¹¹ Σχόλιο στὸν Στ-89, Πηδάλιο, ἐκδ. Ρηγοπούλου, Θεσσαλονίκη 1991, σ. 297-298.

¹² «Περὶ τῆς πίστεως γὰρ τοῦ ἐν Νίκαια τρακτάτου ἡκούσαμεν· ἀληθὲς ἐστὶ περὶ τῶν γινομένων μετὰ τὸ ἄριστον ἀγίων, ἵνα ἀπὸ νηστικῶν, ὡς ἐστὶν ἄξιον, προσφέρονται, καὶ τότε ἐβεβαιώθη». Βλ. ἀξιοσημεῖα εἶναι τὰ σχόλια τῶν βυζαντινῶν κανονολόγων Ζωναρά, Βαλσαμῶνος, Ἀριστηνοῦ, στὸ Ράλλη-Ποτλή, Σύνταγμα, τ. Γ', σ. 417-418.

ii. Ἐξαιρετικά ἐνδιαφέρουσα εἶναι ἡ τελευταία φράση τοῦ **Καρθαγένης-41** (κατὰ τὸ Πηδάλιο -48), ἡ ὁποία διασώζει τὴν ἀρχαία πράξι τῆς Ἐκκλησίας σύμφωνα με τὴν ὁποία ἡ Ἐξόδιος Ἀκολουθία, ἐτελεῖτο στὰ πλαίσια τῆς Θ. Λειτουργίας. Τί θὰ συνέβαινε ὅμως ἂν ἔπρεπε νὰ τελεσθεῖ ἡ Ἐξόδιος τὸ ἀπόγευμα, ἐνῶ οἱ ἱερεῖς ποὺ θὰ ἱερουργοῦσαν εἶχαν ἤδη γευματίσει; Ἡ Ἐκκλησία, ἀσφαλῶς, ἀσκεῖ τὴν οἰκονομία. Ὅχι ὅμως πρὸς τὴν κατεύθυνση τῆς ἄρσεως τῆς πρὸ τῆς Θ. Κοινωνίας νηστείας (ἀσιτίας), ἀλλὰ μετὰ τὴν τέλεση μόνο τῆς Ἐξοδίου Ἀκολουθίας ἄνευ Θ. Λειτουργίας («μόναις εὐχαῖς ἐκτελεσθῆ»)! Τόσο αὐστηρὴ καὶ ἀνελαστικὴ ἦταν ἡ ἀρχαία Ἐκκλησία ὡς πρὸς τὸ ζήτημα ἀπόλυτης νηστείας (ἀσιτίας) τοῦ λειτουργοῦ πρὸ τῆς Θ. Κοινωνίας. Δὲν ἀσκοῦσε τὴν οἰκονομία γιὰ κατάλυση τῆς εὐχαριστιακῆς νηστείας οὔτε στὴν περίπτωση τῆς Ἐξοδίου Ἀκολουθίας!

Οὔτε, ἀσφαλῶς, εἶπε ἡ Ἐκκλησία νὰ γίνῃ ἡ Ἐξόδιος Ἀκολουθία μετὰ Θ. Λειτουργία ἀμέσως μετὰ τὸν Ἑσπερινὸ καὶ ἔτσι δὲν ὑπάρχει πρόβλημα, ἀφοῦ «ἀλλάζει» ἡ ἡμέρα σύμφωνα με τοὺς ὑποστηρικτὲς τῆς Συνοδικῆς Ἀποφάσεως...

10. Οἱ ἀρχιερεῖς καὶ ἱερεῖς ποὺ θὰ λειτουργήσουν **θὰ κοινωνήσουν τοὺς πιστοὺς οἱ ὁποῖοι ἔχουν φάει** (διότι εἶναι ἀδύνατον νὰ παραμείνουν μέχρι τὸ βράδυ ἐντελῶς ἄσιτοι) περιφρονώντας τὸν **Καρθαγένης-41** (κατὰ τὸ Πηδάλιο -48)¹³.

Ἡ ἐξαίρεση ποὺ προβλέπει ὁ κανόνας σύμφωνα με τὴν ὁποία τὴν Μ. Πέμπτη «ἐν ἧ τὸ Κυριακὸν δεῖπνον ἐπιτελεῖται» μποροῦν νὰ προσέλθουν στὴ Θ. Κοινωνία καὶ μὴ νηστικοὶ δὲν ἰσχύει μετὰ τὴν ρητὴ τροποποίησίν του ἀπὸ τὸν **Στ-29**. Ἡ Στ' ἐν Τρούλφ Οἰκουμενικὴ θεώρησε τὴ διάταξη αὐτὴ ὡς προσωρινὴ οἰκονομία τῶν Πατέρων τῆς Καρθαγένης, καὶ τὴν ἀκύρωσε σημειώνοντας ἐπὶ λέξει: «Μηδενὸς οὖν ἡμᾶς ἐνάγοντος καταλιπεῖν τὴν ἀκρίβειαν, ὀρίζομεν, ἀποστολικάις καὶ πατρικαῖς ἐπόμενοι παραδόσεσι, μὴ δεῖν ἐν Τεσσαρακοστῇ τῇ ὑστέρᾳ ἐβδομάδι τὴν Πέμπτην λύει, καὶ ὄλην τὴν Τεσσαρακοστὴν ἀτιμάζειν». Γιὰ τοὺς Πατέρες τῆς Στ' Οἰκουμενικῆς ἡ **τήρηση τῆς εὐχαριστιακῆς νηστείας-ἀσιτίας** θεμελιώνεται σὲ «ἀποστολικὰς καὶ πατερικὰς παραδόσεις», ἡ τυχὸν δὲ περιφρόνησίν της, **ἀκόμα καὶ τῇ Μ. Πέμπτη, ὀδηγεῖ σὲ «ἀτίμωση» ὅλης τῆς Τεσσαρακοστῆς!**

Ἡ ἐκκλησιαστικὴ οἰκονομία ἐφαρμόζεται μόνο σὲ περίπτωσι ἐπικειμένου θανάτου σύμφωνα με τὴν ρητὴ κανονικὴ διάταξη τοῦ Ἀγ. Νικηφόρου Ὁμολογητοῦ (9^{ος} αἰ.) «Δεῖ μεταδιδόναι τῆς θείας Κοινωνίας τῷ ἀσθενούντι ἀποθανεῖν κινδυνεύοντι, καὶ μετὰ τὸ γεύσασθαι βρώσεως» (κανὼν Θ')¹⁴, μετὰ τὴν ὁποία τροποποιεῖται ἡ σχετικὴ ἀπαγόρευσι τοῦ Ἀγ. Ἀναστασίου τοῦ Σιναΐτου (7^{ος} αἰ.)¹⁵.

Ὁ ἱερὸς Ἀύγουστίνος ἀποδίδει τὴν αὐστηρότητα τῆς εὐχαριστιακῆς νηστείας σὲ ἐντολὴ τοῦ Ἀγ. Πνεύματος¹⁶, ἐνῶ ὁ ἱστορικὸς Σωκράτης (4^{ος} αἰ.) χαρακτηρίζει «οὐχ ὡς ἔθος χριστιανῶν» τὴν τέλεση Θ. Εὐχαριστίας χωρὶς νὰ ἔχει προηγηθεῖ ὀλοήμερη νηστεία¹⁷.

Ἔτσι, ὁ Ἀγ. Νικόδημος Ἀγιορείτης συγκεφαλαιώνοντας τὴν ἐκκλησιαστικὴν παράδοσι σημειώνει: «Ὅθεν καὶ οἱ θέλοντες μεταλαβεῖν, ἕως πρὸ τοῦ μεσονυκτίου ἔχουν τὴν ἄδειαν νὰ πίνουν νερὸ καὶ μετὰ ταῦτα πρέπει νὰ μὴν βάλουν τίποτε εἰς τὸ στόμα, ἕως οὐ μεταλάβουν»¹⁸. Συνεπῶς καὶ γιὰ τὸν Ἀγ. Νικόδημο Ἀγιορείτη ἡ ἡμέρα ἀλλάζει στὸ μεσονύκτιο καὶ ὄχι τὸ ἀπόγευμα καὶ βέβαια **οὔτε οἱ πιστοὶ ποὺ ἔχουν φάει τὸ Μ. Σάββατο μποροῦν νὰ κοινωνήσουν στὴν Ἀνάστασι στίς 10:30 μμ!**

Γιατὶ λοιπὸν τέτοια περιφρόνησι στοὺς Ἁγίους μας;

11. Οἱ ἀρχιερεῖς καὶ ἱερεῖς ποὺ **θὰ κοινωνήσουν** στίς 10:30 μμ τοῦ Μ. Σαββάτου **τοὺς πιστοὺς οἱ ὁποῖοι ἔχουν φάει** τὸ Μ. Σάββατο θὰ προβοῦν, κατὰ τὸν Ἰω. Χρυσόστομο σὲ σοβαρότατη ἀσέβεια. Ὁ

¹³ **Καρθ-41** (κατὰ τὸ Πηδάλιο -48): «Ἵστε ἅγια θυσιαστηρίου, εἰ μὴ ἀπὸ νηστικῶν ἀνθρώπων, μὴ ἐπιτελεῖσθαι, ἐξηρημένης μῆς ἐτησίας ἡμέρας, ἐν ἧ τὸ Κυριακὸν δεῖπνον ἐπιτελεῖται. Ἐὰν δὲ τινων κατὰ τὸν δειλινὸν καιρὸν τελευτησάντων εἴτε ἐπισκόπων, εἴτε τῶν λοιπῶν, παράθεσις γένηται, μόναις εὐχαῖς ἐκτελεσθῆ, ἐὰν οἱ ταύτην ποιοῦντες ἀριστήσαντες εὐρεθῶσι». Βλέπε καὶ Ι. Φουντούλη, *Λειτουργία Προηγιασμένων Δώρων* [Κείμενα Λειτουργικῆς, 8], Θεσσαλονίκη 1978², σ. 6, τοῦ ἰδίου, «Εὐχαριστιακὴ νηστεία», στὸ *Λειτουργικὰ Θέματα*, τ. Γ', Θεσσαλονίκη 1977, σ. 78, Π. Σκαλτσή, «Ἀρχαῖκά στοιχεῖα τῆς Θεῆς Λειτουργίας τῶν Προηγιασμένων Δώρων», στὸ *Λειτουργικὰς Μελέτες II*, ἐκδ. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2006, σ. 230.

¹⁴ Σχετικὸς εἶναι καὶ ὁ **A-13**: «Περὶ δὲ τῶν ἐξοδεόντων, ὁ παλαιὸς καὶ κανονικὸς νόμος φυλαχθήσεται καὶ νῦν, ὥστε, εἴ τις ἐξοδεύει, τοῦ τελευταίου καὶ ἀναγκαιοτάτου ἐφοδίου μὴ ἀποστερεῖσθαι».

¹⁵ «Περὶ δὲ τῶν νεκρῶν, εἰ ἐξεστὶ τοῦ βίου τοῦτον ἐξερχόμενον κοινωνεῖν; καὶ εἰ μὲν εὐρέθῃ νῆσις, κοινωνίας ἀξιούσθω. εἰ δὲ μὴγε, ἐαθήτω ἀκοινωνήτος», *Αγ. Ἀναστασίου Σιναΐτου, στὸ J.B.Pitra, Juris Ecclesiastici Graecorum Historia et Monumenta II, Romae, 1868, σ. 278.*

¹⁶ S. Augustini Episcopi, Epistula 54, VI, 8, PL 33, 203.

¹⁷ Σωκράτους, Ἐκκλησιαστικὴ Ἱστορία, βιβλ. Ε', κεφ. κβ', PG 67, 636AB.

¹⁸ Πηδάλιον, σ. 245.

Ἅγιος ἀρνούμενος τὴν συκοφαντικὴν κατηγορίαν «ὅτι τινὰς ἐκοινώνησε μετὰ τὸ φαγεῖν αὐτούς» ἀναφέρει: «Πολλὰ κατ' ἐμοῦ ἐσκευάσαντο, καὶ λέγουσιν, ὅτι τινὰς ἐκοινώνησα μετὰ τὸ φαγεῖν αὐτούς. Καὶ εἰ μὲν τοῦτο ἐποίησα, ἐξάλειφθεὶ τὸ ὄνομά μου ἐκ τῆς βίβλου τῶν ἐπισκόπων, καὶ μὴ γραφεῖ ἐν τῇ βίβλῳ τῆς ὀρθοδόξου πίστεως, ὅτι ἰδοὺ ἐὰν τοιοῦτον ἐγὼ ἔπραξα, καὶ ἀποβαλεῖ με Χριστὸς ἐκ τῆς βασιλείας αὐτοῦ»!¹⁹

Ὅταν ὁ Μέγας Χρυσόστομος ὁμιλεῖ κατ' αὐτὸν τὸν αὐστηρὸν τρόπο («ἐξάλειφθεὶ τὸ ὄνομά μου ἐκ τῆς βίβλου τῶν ἐπισκόπων ... μὴ γραφεῖ ἐν τῇ βίβλῳ τῆς ὀρθοδόξου πίστεως, ... ἀποβαλεῖ με Χριστὸς ἐκ τῆς βασιλείας αὐτοῦ»), πῶς να τολμήσουμε ἀρχιερεῖς καὶ ἱερεῖς Μεγαλοσαββατιάτικα νὰ κοινωνήσουμε πιστοὺς «μετὰ τὸ φαγεῖν αὐτούς» ἀρνούμενοι νὰ ἀκολουθήσουμε «ἀποστολικαῖς καὶ πατρικαῖς... παραδόσεσι» (Στ-29);

12. Ἐφέτος ἔχουμε στὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος κατάλυση τῆς αὐστηρῆς νηστείας τοῦ Μ. Σαββάτου καὶ κατ' ἐπέκταση τὴν πλήρη ἀλλοίωση τοῦ χαρακτήρα του, διότι οὐσιαστικὰ προτρέπονται οἱ πιστοὶ φεύγοντας ἀπὸ τὴν Ἐκκλησίαν στὶς 10:30μμ τοῦ Μ. Σαββάτου νὰ παρακαθήσουν στὸ πασχαλιὰν τραπέζι, ἀφοῦ ... ἤδη ὁ Χριστὸς ἀναστήθηκε! Ἄν ὅμως τοὺς ποῦμε νὰ περιμένουν νὰ φᾶνε τὸ πασχαλιὰν τραπέζι μετὰ τὶς 12:00 –ἀκούστηκε καὶ αὐτό!– θὰ ἀποδειχθοῦμε τοῦλάχιστον ἀνακόλουθοι καὶ φαιδροὶ διότι τότε ἀκυρώνουμε καὶ τὴν τελετὴ τῆς Ἀναστάσεως καὶ τὴ Θ. Λειτουργία ποὺ πρὶν ἀπὸ λίγο ἐπιτελέσαμε...

Νὰ ἐπισημάνουμε ὅτι ὁ ἑορτασμὸς τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου συναρτᾶται ἅμεσα μετὰ τὸ πότε ὀλοκληρῶνεται ἡ νηστεία τοῦ Μ. Σαββάτου. Ἔτσι τὸ «ἀπονηστίζεσθαι», ποὺ θὰ δοῦμε στὸς πῶς κάτω ἱεροὺς κανόνες καὶ στὰ πατερικὰ κείμενα, σημαίνει ὅτι ὀλοκληρώθηκε ὁ ἑορτασμὸς τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου καὶ ἔτσι τελειώνει καὶ ἡ νηστεία.

α) Γιὰ τὴ μοναδικότητα τῆς νηστείας ὀλόκληρης τῆς ἡμέρας τοῦ Μ. Σαββάτου μέχρι τὰ ξημερώματα τῆς Κυριακῆς τοῦ Πάσχα (κατὰ τὴν ὥρα τῆς ἀλεκτροφωνίας = πού λαλοῦν οἱ πετεινοί, διότι τότε δὲν ὑπῆρχαν ρολόγια...), δηλ. μετὰ τὶς 2:30 πμ) ἐντέλλονται οἱ Ἀποστολικὲς Διαταγές, οἱ ὁποῖες ἀπηχοῦν τὴ λειτουργικὴ καὶ κανονικὴ πράξι τῆς ἀρχαίας Ἐκκλησίας ποὺ παραμένει ἀναλλοίωτη μέχρι σήμερον: «Ἐν ταῖς ἡμέραις οὖν τοῦ Πάσχα νηστεύετε, ἀρχόμενοι ἀπὸ Δευτέρας μέχρι καὶ Παρασκευῆς καὶ Σαββάτου ἕξ ἡμέρας... ἡμέραι γὰρ εἰσι πένθους, ἀλλ' οὐχ ἑορτῆς. Τὴν μὲν τοὶ Παρασκευὴν καὶ τὸ Σάββατον ὀλόκληρον νηστεύσατε, οἷς δύναμις πρόσεσι τοιαύτη, μηδενὸς γευόμενοι μέχρις ἀλεκτροφωνίας νυκτὸς (σ.σ. μετὰ τὶς 2:30 πμ!). Εἰ δέ τις ἀδυνατεῖ τὰς δύο συνάπτειν ὁμοῦ φυλασσέσθω καὶ τὸ Σάββατον. Λέγει γὰρ ποὺ ὁ Κύριος περὶ ἑαυτοῦ φάσκων «ὅταν ἀπαρθῇ ἀπ' αὐτῶν ὁ Νυμφίος, νηστεύουσιν ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις»²⁰. Καὶ συνεχίζουν οἱ Ἀποστολικὲς Διαταγές: «Διὸ παραινόμεν καὶ ἡμῖν νηστεύειν ταύτας... τῷ δὲ Σαββάτῳ μέχρις ἀλεκτροφωνίας παρατείνοντες, ἀπονηστίζεσθε ἐπιφωσκούσης μιᾶς Σαββάτων, ἣτις ἐστὶ Κυριακή»²¹. Ἀπὸ ἑσπέρας ἕως ἀλεκτροφωνίας ἀγρυπνοῦντες καὶ ἐπὶ τὸ αὐτὸ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ συναθροιζόμενοι γρηγορεῖτε, προσευχόμενοι καὶ δεόμενοι τοῦ Θεοῦ, ἐν τῇ διανυκτερεύσει ὑμῶν...μέχρις ἀλεκτρῶνων κραυγῆς ... Καὶ αὐτοῦ σταυρωθέντος τῇ Παρασκευῇ καὶ ἀναστάντος ἐπιφωσκούσης Κυριακῆς ἐπληρώθη ἡ Γραφή ... Διὰ τοῦτο οὖν καὶ ὑμεῖς ἀναστάντος τοῦ Κυρίου προσενέγκατε τὴν θυσίαν ὑμῶν ... καὶ λοιπὸν ἀπονηστεύετε, εὐφραίνόμενοι καὶ ἑορτάζοντες»²².

Δηλαδή ἡ ἀρχαία Ἐκκλησία νήστευε μέχρι τὴν ὥρα τῆς ἀλεκτοφωνίας. Τελοῦσε τὴν ἀναστάσιμη ἀκολουθία-πανυχίδα «ἀπὸ ἑσπέρας ἕως ἀλεκτροφωνίας ἀγρυπνοῦντες καὶ ἐπὶ τὸ αὐτὸ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ συναθροιζόμενοι» δηλ. ἀπὸ τὸ ἀπόγευμα τοῦ Μ. Σαββάτου μέχρι τὰ ξημερώματα τῆς Κυριακῆς «μέχρις ἀλεκτρῶνων κραυγῆς» (ὅταν λαλοῦσαν τὰ κοκόρια) παρέμεναν στὸ Ναὸ καὶ ὅταν ἤδη εἶχε ἀναστηθεῖ ὁ Χριστὸς («ἀναστάντος ἐπιφωσκούσης Κυριακῆς» δηλ. ὅταν ξημέρωνε Κυριακῆ) τότε τελοῦσαν

¹⁹ Ἀγ. Ἰω. Χρυσόστομος, Πρὸς Κυριακὸν Ἐπίσκοπον ἐν ἐξορίᾳ ὄντα καὶ αὐτόν, PG 52, 683.

²⁰ Ἀποστολικὲς Διαταγές, βιβλ. ε, κεφ. ιη, PG 1, 889.

²¹ Σύμφωνα μετὰ τὶς Ἀποστολικὲς Διαταγές τὸ «ἐπιφωσκούσης τῆς μιᾶς Σαββάτων» σημαίνει μετὰ τὴν ἀλεκτροφωνία, δηλαδή μετὰ τὶς 2:30 πμ τὰ ξημερώματα τῆς Κυριακῆς. Συνεπῶς ἐλέγχεται ὡς ἀνακριβὴς ὁ βασικὸς ἰσχυρισμὸς τοῦ κειμένου τῆς Ἰ. Μ. Ἐδέσεως ὅτι: «ἡ ἑναρξὴ τῆς Κυριακῆς τοῦ Πάσχα τοποθετεῖται μετὰ τὴν δύση τοῦ ἡλίου (Μ. Σάββατο). Δηλαδή μετὰ τὸ σύγχρονο ὠρολόγιον σύστημα στὶς 20.00 περίπου τοῦ Μ. Σαββάτου. Πῶς ἀπλά, ἀφοῦ δύσει ὁ ἥλιος τὸ Μ. Σάββατο, ἀρχίζει ἡ Κυριακῆ τοῦ Πάσχα. Αὐτὸ ἐννοεῖ καὶ ὁ εὐαγγελιστὴς Ματθαῖος ὅταν γράφει: «ὡς ἐπὶ Σαββάτων, τῇ ἐπιφωσκούσει εἰς μίαν Σαββάτων...». Ὀλόκληρο τὸ ἄρθρον τῆς Ἰ. Μ. Ἐδέσεως ἐδράζεται ἐπὶ τοῦ ἐσφαλμένου αὐτοῦ ἰσχυρισμοῦ..

²² Ἀποστολικὲς Διαταγές, βιβλ. ε, κεφ. ιζ, PG 1, 892-893.

τὴν «**θυσίαν**» (τὴν **Θ. Λειτουργία**) καὶ μετὰ πηγαιναι νὰ φᾶνε «**ἀπονησιζέσθε ἐπιφωσκούσης μιᾶς Σαββάτων, ἣτις ἐστὶ Κυριακή**».

Αὐτὴ εἶναι ἡ τάξη, ἡ πράξις καὶ ἡ παράδοσις τῆς Ἐκκλησίας μας ποὺ δὲν ἔχει καμία σχέση με σοφίσματα ποὺ τὸ μόνο ποὺ ἐπιτυγχάνουν εἶναι νὰ ἐκθέτουν τοὺς σοφιστὰς ἀκόμα καὶ ἂν εἶναι κατὰ τὰ ἄλλα «**ρήτορες πολὺφθογοί**»... Για τὴν ἐκκλησιαστικὴν μας πατερικὴ καὶ κανονικὴ παράδοσις ἰσχύει ὁ χαιρετισμὸς τῆς Παναγίας μας: «**χαῖρε φιλοσόφους ἀσόφους δεικνύουσα, ... χαῖρε ὅτι ἐμωράνθησαν οἱ δεινοὶ συζητηταὶ χαῖρε ὅτι ἐμαράνθησαν οἱ τῶν μύθων ποιηταὶ, χαῖρε ὅτι τῶν Ἀθηναίων τὰς πλοκάς διασπῶσα**»...

β) Τὴν μαρτυρία τῶν **Ἀποστολικῶν Διαταγῶν** ἐπιβεβαιώνει καὶ τὸ περίφημο **Ἰσοποικίον τῆς Αἰθερίας** (4^{ος} αἰ.), σύμφωνα με τὸ ὅποιο **ἡ ὥρα ἐνάρξεως τῶν Ἀκολουθιῶν κατὰ τὴν Μ. Ἑβδομάδα** (ὅπως καὶ ὅλες τὶς Κυριακὲς τοῦ χρόνου) στὸν Πανίερο Ναὸ τῆς Ἀναστάσεως ἦταν **ἡ «πρώτη ἀλεκτροφωνία», ὅταν πρωτολαλοῦσε ὁ πετεινὸς (μετὰ τὶς 2:30 πμ)**²³.

Ὁ Ἅγ. Ἐπιφάνιος Κύπρου καὶ αὐτὸς προσμαρτυρεῖ ὅτι ἡ Πασχαλινὴ Ἀκολουθία ὀλοκληρωνόταν τὰ ξημερώματα τῆς Κυριακῆς τοῦ Πάσχα: «**περὶ τὴν τῶν ἀλεκτρονῶν κλαγγὴν ἐν τῇ ἀναστασίμῳ ἡμέρᾳ καὶ πανηγύρει μεγάλῃ τοῦ Πάσχα**»²⁴.

Ὁ **Μ. Βασίλειος** ἀναφέρει σὲ μία ἀπλὴ παννυχίδα καὶ προσμαρτυρεῖ ὅτι «**ἐκ νυκτὸς ὀρθρίζει παρ' ἡμῖν ὁ λαὸς ἐπὶ τὸν οἶκον τῆς προσευχῆς... ἐν τῇ ποικιλίᾳ τῆς ψαλμοδίας τὴν νύκτα διενεγκόντες, μεταξὺ προσευχόμενοι ἡμέρας ἤδη ὑπολαμπούσης**»²⁵. Ἄν γὰρ μία ἀπλὴ ἐορτὴ ὁ λαὸς παραμένει στὴν Ἀκολουθία μέχρι τὰ ξημερώματα, πόσο μᾶλλον γιὰ τὴ μέγιστη τῶν ἐορτῶν, τὴν Ἀνάστασις τοῦ Κυρίου, δὲν θὰ παρέμενε μέχρι τὰ ξημερώματα τῆς Κυριακῆς τοῦ Πάσχα; Ἐπιβεβαιώνει μάλιστα ὅτι αὐτὴ ἡ συνήθεια ἐπικρατεῖ σὲ ὅλες τὶς Ἐκκλησίες: «**τὰ νῦν κεκρατηκότα ἔθνη πάσαις ταῖς τοῦ Θεοῦ Ἐκκλησίαις συνῶδα ἐστὶ καὶ σύμφωνα**»!

γ) Καὶ ἂν οἱ ἀνωτέρω ἀναφορὲς ἀποτελοῦν μαρτυρίες τῆς ἐκκλησιαστικῆς πράξεως καὶ ἐμπειρίας καὶ θὰ μπορούσε νὰ ὑποστηρίξει κάποιος -ἀσφαλῶς ἐσφαλμένα- ὅτι δὲν εἶναι ὑποχρεωτικὲς διότι δὲν ἔχουν κανονικὴ ἰσχύ ὑπάρχει ὁ **1^{ος} κανὼνας τοῦ Ἁγ. Διονυσίου Ἀλεξανδρείας** (Διονυσ-1) (265 ΜΧ), ποὺ ἔχει ἐπικυρωθεῖ ἀπὸ τὶς **Στ' καὶ Ζ' Οἰκουμενικὲς Συνόδους**, **ἔχει οἰκουμενικὸ κῆρος καὶ εἶναι ὑποχρεωτικὸς γιὰ ὅλους μας!** Ὁ Ἅγ. Διονύσιος ἀπαντώντας σὲ ἐρώτημα τοῦ ἐπισκόπου Πενταπόλεως Βασιλείδη, ἀναφορικὰ μετὰ τὸν ἀκριβῆ χρόνο τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου καὶ συνακόλουθα μετὰ τὸ **πότε ἀρχίζει ἡ πανηγύρις τῆς Ἀναστάσεως** καὶ ὀλοκληρώνεται ἡ νηστεία («**πυθνατόμενος καθ' ἣν ὥραν ἀπονησιζέσθαι δεῖ τὴν τοῦ Πάσχα ἡμέραν, τινὰς μὲν γὰρ τῶν ἀδελφῶν λέγειν φῆς, ὅτι χρὴ τοῦτο ποιεῖν πρὸς τὴν ἀλεκτοροφωνίαν, τινὰς δέ, ὅτι ἀφ' ἐσπέρας χρῆν**») σημειώνει ὅτι «**ἀκριβῆ δὲ ὄρον τιθέναι ... καὶ ὥραν πάνυ μεμετρημένην, ὅπερ καὶ δύσκολον καὶ σφαλερὸν ἐστὶ**», διότι δὲν μᾶς διασώζουν τὰ Εὐαγγέλια τὸν ἀκριβῆ χρόνο τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου καὶ γιὰ τὸν λόγο αὐτὸ παρατηρεῖται καὶ διαφορὰ στίς κατὰ τόπους Ἐκκλησίες. Ὁ Διονυσ-1 μᾶς διασώζει τὴν πληροφορία ὅτι ἡ Ἐκκλησία τῆς Ρώμης ἐόρταζε τὴν Ἀνάστασις τοῦ Κυρίου τὸ πρωὶ τῆς Κυριακῆς, ἐνῶ τῆς Ἀλεξανδρείας πρὶν νὰ ξημερώσει : «**Οἱ μὲν γὰρ ἐν Ρώμῃ ἀδελφοί, ὡς φασί, περιμένουσι τὸν ἀλέκτορα, περὶ δὲ τῶν ἐνταῦθα ἔλεγε, ὅτι τάχιον**».

Πάντως σὲ καμία Ἐκκλησία ποτε καὶ πουθενὰ Μ. Σάββατο ἀπόγευμα!

Μάλιστα ὁ Ἅγιος Διονύσιος στὸν **Διονυσ-1** ἐπιτάσσει ρητῶς ὅτι «**μετὰ τὸν τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου ἡμῶν καιρὸν χρὴ τῆς ἐορτῆς καὶ τῆς εὐφοροσύνης ἐνάργεσθαι, μέχρις ἐκείνου τὰς ψυχὰς ταῖς νηστείαις ταπεινοῦντας**» διότι αὐτὸ «**ὑπὸ πάντων ὁμοίως ὁμολογηθήσεται**». Καὶ καταλήγει ὁ Ἅγ. Διονύσιος Ἀλεξανδρείας **μεμφόμενος «τοὺς μὲν λίαν ἐπιταχύνοντας καὶ πρὸ νυκτὸς ἐγγὺς ἤδη μεσουσῆς ἀνιέντας ὡς ὀλιγώρους καὶ ἀκρατεῖς μεμφόμεθα, ὡς παρ' ὀλίγον προκαταλύοντας τὸν δρόμον, λέγοντος ἀνδρὸς σοφοῦ, οὐ μικρὸν ἐν βίῳ τὸ παραμικρόν»**²⁶!

Παρόμοια ἀναφέρει ὁ **κανὼνας Στ-89** ὁ ὁποῖος ἐντέλλεται: «**χρὴ τοὺς πιστοὺς περὶ μέσας τῆς μετὰ τὸ Μ. Σάββατο νυκτὸς ὥρας ἀπονησιζέσθαι**» δηλαδή, ἐορτασμὸς καὶ ὀλοκλήρωσις τῆς

²³ Αἰθερίας, Ἰσοποικίον τῶν Ἁγίων Τόπων καὶ Σινᾶ, μετρ. ἱερομον. Νικοδήμου Μπαρούση, ἐκδ. Τῆνος, Αθήνα 1989, σ. 80, βλ καὶ 62, 73, 75.

²⁴ PG 42, 828.

²⁵ Μ. Βασιλείου, ἐπιστολὴ 27^η, «τοῖς κατὰ Νεοκαισαρεῖα κληρικοῖς», PG 32, 764.

²⁶ Ὁ Βαλσαμών σχολιάζει: «**Ὁφείλομεν εἰπεῖν, ὅτι μὲν μέχρι τῆς ἕκτης ὥρας (12:00 μεσονύκτιο) καὶ αὐτῆς τοῦ νυκτερινοῦ Σαββάτου, ὀφείλομεν νηστεῖν. Ἀπὸ δὲ τῆς ἑβδόμης ὥρας (1:00πμ τῆς Κυριακῆς) ἄρχεται ἡ Κοριώνυμος, καθ' ἣν ἀνέστη ὁ Χριστὸς (εἰκὸς ἐστὶν ἢ κατὰ τὴν ἑβδόμην ἢ κατὰ τὴν ὀγδόην γενέσθαι τὴν Ἀνάστασιν)**» (Ράλλη-Ποτλή, Σύνταγμα, τ. Δ' σ. 6).

νηστείας μετὰ τὰ μεσάνυκτα τοῦ Μ. Σαββάτου, διότι οἱ Εὐαγγελιστὲς ἀναφέρουν «Ὅψὲ Σαββάτων» ἢ «Ὁρθρου βαθέως» «τὴν βραδύτητα τῆς νυκτὸς ὑπογραφόντων»! Εἶναι προφανὲς ὅτι οἱ κανονικὲς διατάξεις εἶναι ἐντελῶς ἀντίθετες μετὰ τὴν προταθεῖσα συνοδικὴ ἀπόφαση γιὰ τὶς 9:00 μμ τοῦ Μ. Σαββάτου καὶ ἀνατρέπουν κάθε προσπάθεια ὑποστηρίξεώς της!

Συνεπῶς γιὰ τὴν ἐκκλησιαστικὴ μας παράδοση (λειτουργικὴ καὶ κανονικὴ) δὲν χωροῦν σοφίσματα ποὺ ἐργαλειοποιοῦν κατὰ τὸ δοκοῦν τὴ μέτρηση τοῦ χρόνου (ἰουδαϊκό, βυζαντινὸ, πολιτικὸ ἡμερονύκτιο κοκ) γιὰ νὰ παραπλανοῦν τοὺς ἀδαεῖς. Ο **Στ-89** ἐντέλλεται ὁ **ἐορτασμὸς καὶ ἡ ὀλοκλήρωση τῆς νηστείας νὰ γίνῃ μετὰ τὰ μεσάνυκτα τοῦ Μ. Σαββάτου. Οἱ Στ' καὶ Ζ' Οἰκουμενικὲς ἐπικυρώνοντας τὸν Διον-1 ὡς οἰκουμενικοῦ κύρους ἱερὸ κανόνα ἐπιτάσσουν: «μετὰ τὸν τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου ἡμῶν καιρὸν γρή τῆς ἐορτῆς καὶ τῆς εὐφροσύνης ἐνάργεσθαι, μέχρις ἐκείνου τὰς ψυχὰς ταῖς νηστείας ταπεινοῦντας»** διότι αὐτὸ «ὑπὸ πάντων ὁμοίως ὁμολογηθήσεται». Καὶ «**τοὺς μὲν λίαν ἐπιταχύνοντας καὶ πρὸ νυκτὸς ἐγγὺς ἤδη μεσοῦσης ἀνιέντας ὡς ὀλιγώρους καὶ ἀκρατεῖς μεμφόμεθα**, ὡς παρ' ὀλίγον προκαταλύοντας τὸν δρόμον, λέγοντος ἀνδρὸς σοφοῦ, οὐ μικρὸν ἐν βίῳ τὸ παραμικρὸν»!

Μήπως σὲ αὐτοὺς ποὺ «**μέμφεται**» ὁ ἱερὸς κανόνας ὡς «**λίαν ἐπιταχύνοντας καὶ πρὸ νυκτὸς ἐγγὺς ἤδη μεσοῦσης ἀνιέντας**» πρέπει νὰ ἐνταχθεῖ καὶ ὁ ἱερὸς κληρὸς τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος μετὰ τὴ Συνοδικὴ ἀπόφαση γιὰ μετάρθεση τῆς πασχαλινῆς πανηγύρεως «**πρὸ νυκτὸς ἐγγὺς ἤδη μεσοῦσης**»;

13. Τί νὰ σχολιάσει κανεὶς γιὰ τὸ ἀδιανόητο «τυπικὸ» τέλεσης μιᾶς -οἰονεὶ- Πασχαλινῆς Ἀκολουθίας ποὺ προτείνει ἢ ὑπ' ἀριθμ 3041/21.4.21 Συνοδικὴ Ἐγκύκλιος: χωρὶς τὸ Ἀναστάσιμο Εὐαγγέλιο (ἢ ἐγκύκλιος ἀναφέρει μόνο 10 φορές τὸ «Χριστὸς Ἀνέστη!» καὶ μετὰ Δοξαστικὸ Αἰνων...), χωρὶς τὰ Εἰρηνικά, χωρὶς τὸν περίφημο Ἀναστάσιμο Κανόνα τοῦ Ἀγ. Ἰω. Δαμασκηνοῦ, χωρὶς τὸ Συναξάριο τῆς ἡμέρας, χωρὶς τὸ «*Ἀνάστασιν Χριστοῦ θεασάμενοι...*», χωρὶς τὸ Ἐξαποστειλάριο, χωρὶς τοὺς Αἶνους, χωρὶς τὴν διὰ τοῦ Ἰ. Εὐαγγελίου Προσκύνηση τοῦ Ἀναστάντος Χριστοῦ... Τελικά, τί ἀπομένει ἀπὸ τὴν Πασχάλιο Ἀκολουθία;

Ὅρισμένοι γιὰ νὰ δικαιολογήσουν τὴ Συνοδικὴ Ἀπόφαση ἐπικαλοῦνται τὴν κατ' οἰκονομία ἐπανάληψη ἀπὸ ἓνα ἱερέα πρὸ τῆς 12^{ης} νυκτερινῆς τῆς Τελετῆς τῆς Ἀναστάσεως σὲ ἐνορίες χωριῶν ποὺ στεροῦνται ἐφημερίου. Ἀσφαλῶς αὐτὴ ἢ πρακτικὴ ἔχει προκύψει ἀπὸ τὴν ἀδήριτο ἀνάγκη ἀλλὰ δὲν μπορεῖ νὰ παράσχει ἄλλοθι στὴ Συνοδικὴ Ἀπόφαση, διότι εἶναι πολλαπλῶς προβληματικὴ. Οὔτε εἶναι δυνατὸν νὰ χρησιμοποιεῖται πρὸς ὑπόδειγμα καὶ γενίκευση σὲ ὀλόκληρη τὴν τοπικὴ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος! Δὲν πρέπει νὰ ξεχνᾶμε τὸ κανονικὸ ἀξίωμα: «*τὸ παρὰ τοὺς κανόνας οὐκ ἔλκεται εἰς ὑπόδειγμα*» (Ἀγ. Γρηγόριος Θεολόγος, Λόγος εἰς τὰ Φῶτα, πρβλ ΑΒ-17)! Ὅταν μάλιστα ἢ Ἰ. Σύνοδος εἶχε τὴ δυνατότητα καὶ τὰ ὑγειονομικὰ μέτρα νὰ τηρήσει καὶ νὰ ἐορτάσει τὴν Κυριακὴ τὸ πρῶτὸ «**ὄρθρου βαθέως**» τὴν Ἀνάσταση τοῦ Χριστοῦ, ὅπως τελικὰ θὰ γίνῃ στὴν Ἰ. Μητρόπολη Κυθήρων καὶ ἄλλοῦ!

Ἡ ρύθμιση αὐτὴ θὰ εἶχε καὶ τὴν εὐεργετικὴ διάσταση νὰ περιοριστεῖ στὸ ἐλάχιστο ἢ φολκορικὴ διάσταση γιὰ τοὺς πολλοὺς τῆς Τελετῆς τῆς Ἀναστάσεως ποὺ ὀδηγοῦσε μετὰ τὴν ἄμεση φυγὴ καὶ μὴ συμμετοχὴ στὴ Θ. Λειτουργία σὲ ἀσέβεια πρὸς τὸν Ἀναστάντα Χριστό.

Ἀξίζει ὅμως νὰ ἀναφέρω μία πρακτικὴ ἄσκησης ὀρθῆς οἰκονομίας, ἐνδεικτικὴ λειτουργικοῦ καὶ κανονικοῦ ἤθους: Ὅταν τὸ 1967 νέος κληρικὸς ὁ ἀείμνηστος πατέρας μου π. Κωνσταντῖνος Γκοτσόπουλος, διορίστηκε Ἐφημέριος στὸ χωριὸ Σανταμέριο Ἀχαΐας ἐξυπηρετοῦσε ἄλλα δύο χωριά καὶ τὴν ἱστορικὴ Ἰ. Μ. Μαρίτσης. Τὸ πρῶτο Πάσχα τῆς ἱερωσύνης του ξεκίνησε ἀπὸ νωρὶς τὸ μεσημέρι (διότι οἱ μετακινήσεις γίνονταν μετὰ τὰ ζῶα...) τὶς Τελετὲς τῆς Ἀναστάσεως καὶ κατέληξε στὸ χωριὸ τὰ μεσάνυκτα γιὰ νὰ ψάλλῃ τὸ ΧΡΙΣΤΟΣ ΑΝΕΣΤΗ! καὶ νὰ τελέσει τὴ Θ. Λειτουργία. Ὅταν ἀργότερα τὸ εἶπε στὸν πνευματικὸ του ἀείμνηστο π. Θεοφάνη Τερζή -ἐκ τῶν στενῶν μαθητῶν τοῦ πιστοῦ τηρητοῦ τῶν ἱερῶν κανόνων Ἁγίου Γέροντος π. Γερβασίου Παρασκευοπούλου- αὐτὸς τὸν ἐπέπληξε λέγοντας του ὅτι αὐτὸ δὲν ἐπιτρέπεται. Ἔτσι, τὶς ἐπόμενες χρονιὲς καθ' ὑπόδειξη τοῦ π. Θεοφάνους τελοῦσε στὸ κεντρικὸ χωριὸ κανονικὰ τὰ μεσάνυκτα τὴν Τελετὴ τῆς Ἀναστάσεως καὶ τὴ Θ. Λειτουργία, ἔπαιρνε μαζί τοῦ Θ. Κοινωνία γιὰ τὰ ἄλλα χωριά ὅπου ἔψαλε μόνο τὸ ΧΡΙΣΤΟΣ ΑΝΕΣΤΗ!, κοινωνοῦσε τοὺς πιστοὺς καὶ κατέληγε στὴν Ἰ. Μ. Μαρίτσης ὅπου κοινωνοῦσε τὶς μοναχές, κατέλυε τὸ Ἁγ. Ποτήριον καὶ παρεκάθητο σὲ μοναστικὴ πασχαλινὴ τράπεζα, μεσημεριανὴ πλέον! Στὴν οἰκογένεια ἔφτανε νωρὶς τὸ ἀπόγευμα... Τὸ ἐντυπωσιακὸ ἦταν ὅτι οἱ περισσότεροὶ χωρικοὶ περιμέναν ξημερώματα τὸν παπᾶ νὰ ψάλλῃ τὸ ΧΡΙΣΤΟΣ ΑΝΕΣΤΗ! καὶ μετὰ ἐτρωγαν-ἀπονήστευαν γιὰ νὰ ἐπιβεβαιώσουν τὸν Ἁγ. Διονύσιο Ἀλεξανδρείας: «*τοὺς δὲ ἐφυστερίζοντας καὶ διαρκοῦντας ἐπὶ πλεῖστον καὶ... ἐγκαρτερούντας... ὡς γενναίους καὶ φιλοπόνους ἀποδεχόμεθα*» (Διονυσ-1)!

Ἡ Συνοδική Απόφαση τῆς 20.4.21 ἔρχεται ὡς ἐπιστέγασμα (εἶθε νὰ εἶναι τὸ τελευταῖο!) μιᾶς σειρᾶς σοβαρῶν -ἀτυχῶν κατ' ἐμέ- Συνοδικῶν ἐπιλογῶν (Σύνοδος Κρήτης-2016, ἀναγνώριση ἀχειροτονήτων καὶ σχισματικῶν Οὐκρανῶν-2019, διαχείριση τῆς πανδημίας-2020, Σαββατιάτικη Ἀνάσταση-2021) πού σκανδαλίζουν ἓνα μεγάλο μέρος τοῦ πιστοῦ λαοῦ, ἀπομειώνουν τὴν ἐμπιστοσύνη στοὺς ποιμένες τῆς Ἐκκλησίας καὶ ὑποβιβάζουν στὴ συνείδηση τῶν πιστῶν τὸ Συνοδικὸ θεσμὸ μὲ ἀπρόβλεπτες καὶ καταστροφικὲς συνέπειες γιὰ τὴν ἐν ἀληθείᾳ ἐνότητα τῆς Ἐκκλησίας.

Εἶναι βέβαιο ὅτι ἀκόμα καὶ ὅσοι προσπαθοῦν ἀπεγνωσμένα νὰ ὑποστηρίξουν τὴν ἀπόφαση γιὰ Σαββατιάτικο ἑορτασμὸ τοῦ Πάσχα καὶ ὅσοι θὰ τὴν ἐφαρμόσουν ὁμολογοῦν ἐμμέσως πλὴν σαφῶς ὅτι δὲν ἔπρεπε νὰ ληφθεῖ, διότι ἔχει ὀδηγήσει χωρὶς λόγο σὲ ἀδιέξοδο σὲ ἀδιέξοδο τὴν Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος.

– Ποιὰ ἡ λύση;

– «Ἡ ταπείνωση βγάζει ἀπὸ τὰ ἀδιέξοδα!» ἔλεγε ὁ ἀείμνηστος καθηγητὴς Κων. Παπαπέτρου.

Παρακαλοῦμε υἱκῶς τὴν Σεπτῆ Ἰ. Σύνοδο νὰ μὴν ἐπιμείνει στὴν ὑλοποίηση τῆς ἀποφάσεώς Της ἀλλὰ νὰ ἐπιμείνει στὸν ἑορτασμὸ τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου σύμφωνα μὲ τὰ καθιερωμένα. Εἶναι ντροπὴ καὶ εὐτελισμὸς ἡ Ἑλληνικὴ Πολιτεία νὰ κακοποιήσει τὴν Κυριακὴ τοῦ Πάσχα καὶ τὴν ἐπομένη, Δευτέρα τοῦ Πάσχα, νὰ ἀπελευθερώσει τὴν ἐστίαση! Δὲν πρέπει μὲ κανένα τρόπο νὰ τό ἀνεχθεῖ αὐτὸ ἡ ἐκκλησιαστικὴ μας συνείδηση...

Στὴν ἐσχάτη τῶν περιπτώσεων ἂν ἡ παραδεδομένη τάξη δὲν ἐπιτευχθεῖ, παρακαλεῖται ἡ Ἰ. Σύνοδος νὰ ἀναθεωρήσει τὴν ἀπόφασή Της ὀρίζοντας τὸν ἑορτασμὸ τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου τὰ ξημερῶματα τῆς Κυριακῆς τοῦ Πάσχα «ὄψὲ Σαββάτων», «λίαν πρωὶ τῆς μιᾶς Σαββάτων», «τῇ ἐπιφωσκούσῃ μιὰ τῶν Σαββάτων», «ἡμέρας ἤδη ὑπολαμπούσης» σύμφωνα μὲ τὰ Εὐαγγέλια καὶ τὶς πατερικὲς καὶ κανονικὲς ἀναφορές.

Μὲ τὴν τροποποίηση τῆς ἀποφάσεως ταπεινουμένη ἡ Σύνοδος θὰ ἐξυψωθεῖ στὴ συνείδηση κληρικῶν καὶ λαϊκῶν, ἐνῶ μὲ τὴν τὴν ἀναγκαστικὴ ἐπιβολὴ καὶ ὑλοποίησή της ἡ τὴ διαφαινόμενη σὲ πολλὰ μέρη de facto κατάργησή της θὰ καταρρακωθεῖ τὸ κῦρος τῆς ἰδίας τῆς Ἰ. Συνόδου.

«Ἡ ταπείνωση βγάζει ἀπὸ τὰ ἀδιέξοδα!» Πάντοτε καὶ ὅλους μας!

Καλὴ Ἀνάσταση!

π. Ἀναστάσιος Γκοτσόπουλος